C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I

Dosarul nr. 1r-352/2024 Prima instanță: Judecătoria Edineț sediul Central
1-23179491-03-1r-27062024 Judecător: Cristina Prisacari

D E C I Z I E
în numele Legii

11 iulie 2024 mun. Bălţi

Colegiul penal al Curții de Apel Bălți,
În componența:
Președintele ședinței de judecată, judecătorul Ghenadie Liulca
Judecătorii Viorel Pușcaș
Oleg Moraru

a judecat în ședință de judecată în ordine de recurs recursul inculpatei Berliba Aleksandra ***** și recursul părții vătămate ***** declarate împotriva sentinței Judecătoriei Edineț sediul Central din 14 mai 2024 în cauza penală privind condamnarea lui:

Berliba Aleksandra *****, a.n. *****, cetățeancă al RM, originară din Federația Rusă, domiciliată în r-nul Edineț sat. *****, studii medii de specialitate, căsătorită, la întreținere 2 copii minori, ne supusă serviciului militar, angajată în câmpul muncii, anterior ne judecată;

în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal al RM,-

Cauza a fost examinată în conformitate cu prevederile art.364[1] Cod de procedură penală și s-a aflat în procedură de examinare:

În instanța de fond: 15.12.2023-14.05.2024;

În instanța de recurs: 27.06.2024-11.07.2024.

Procedura de comunicare a părților despre examinarea recursului executată.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul raportor, ținând cont de argumentele recursului, materialele cauzei și prevederile legale, pentru expunere asupra recursului, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă :

Prin sentința Judecătoriei Edineț sediul Central din 14 mai 2024 Berliba Aleksandra ***** a fost recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal al RM, în baza acestei Legi, cu aplicarea prevederilor art. 80/1 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

În temeiul art. 90 Cod penal, s-a dispus neexecutarea pedepsei sub formă de închisoare aplicată lui Berliba Aleksandra *****, dacă în termenul de probă de 3 (trei) ani nu va săvârși o nouă infracțiune şi prin comportare exemplară va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat, obligând-o să nu-și schimbe domiciliul fără consimțământul organului competent.

Controlul asupra executării de către Berliba Aleksandra ***** a obligațiilor stabilite prin prezenta sentință în perioada de probațiune a fost pus în seama organului de probațiune din raza teritorială a domiciliului acesteia.

Permisul de conducere emis pe numele titularei Berliba Aleksandra ***** cu nr. *****pentru categoriile „B1” și „B” a fost ridicat de la ultima, cu remiterea Agenției Servicii Publice pentru anularea acestuia.

Ridicarea permisului de conducere de la Berliba Aleksandra ***** s-a pus în sarcina Inspectoratului de Poliție Edineț.

A fost admis demersul procurorului şi s-a încasat de la Berliba Aleksandra ***** în beneficiul statului suma de 640,00 (șase sute patruzeci, 00) lei cu titlu de cheltuieli judiciare.

Acțiunea civilă depusă de partea vătămată/civilă ***** a fost admisă parțial.

S-a încasat de la Berliba Aleksandra ***** în beneficiul lui ***** suma de 100000,00 (una sută mii, 00) lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin infracțiune și cheltuielile de asistență juridică suportate în mărime de 5000,00 (cinci mii, 00) lei.

Acțiunea civilă depusă de partea vătămată/civilă ***** privind încasarea din contul inculpatei Berliba Aleksandra ***** a prejudiciului material cauzat prin

infracțiune a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă.

Corpurile delicte: mijlocul de transport de model „Nissan” cu n/î *****, ridicat de la ***** și care se păstrează la parcarea specială din mun. Edineț str. Independenței nr. 228/A, la definitivarea sentinței s-a dispus de a restitui posesorului *****, iar mijlocul de transport de model „Honda Acord” cu n/î „*****”, ridicat de la Berliba Aleksandra ***** și care se află la parcarea specială din mun. Edineț str. Independenței nr. 228/A, la definitivarea sentinței s-a dispus de a restitui proprietarului Berliba Aleksandra.

Pentru a se pronunța cu sentința în cauză instanța de fond a constatat că, Berliba Aleksandra ***** la data de 18 septembrie 2023 aproximativ în jurul orelor 08:14, deținând permisul de conducere cu nr. *****valabil pentru categoria „B”, conducând autoturismul marca „Honda Accord” cu numărul de înmatriculare *****, la intersecția de la intrarea în satul Volodeni r-nul Edineţ, nerespectând prevederile pct. 45 alin. (1) lit. a), b), d) din Regulamentul Circulației Rutiere (fără a ține permanent seama de starea psihofiziologică ce influențează atenția şi reacția, de dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, de situația rutieră), inclusiv nerespectând şi exigențele indicatorului 2.1 „Cedează trecerea” din același Regulament (obligația unui participant la trafic să se abțină de la mișcare dacă aceasta va impune alți participanți, care au prioritate, să modifice în mod brusc direcția, viteza sau să oprească), nu a cedat trecerea mijlocului de transport marca „Nissan Almera” cu numărul de înmatriculare KYK 278 condus regulamentar de către *****, în consecință lovindu-l şi pricinuindu-i șoferului, potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 202319D0197 din 20 septembrie 2023, vătămare corporală gravă, care prezintă pericol pentru viață, sub formă de fractură cu deplasare a 1/3 inferioare a femurului stâng şi fractura pilonului tibial stâng.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmate de probele administrate, instanța a reținut că, *în drept* faptele inculpatei Berliba Aleksandra ***** întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal al RM, cu semnele calificative: încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență vătămarea gravă a sănătății unei persoane.

Până la începerea cercetării judecătorești în prima instanță inculpata a declarat personal prin înscris autentic că, recunoaște săvârșirea faptei indicate în rechizitoriu și solicită ca judecata să aibă loc în baza art. 364[1] Cod de procedură penală, în baza probelor administrate la etapa de urmărire penală, care a fost acceptată prin încheierea instanței de judecată.

Exercitarea căilor de atac:

Împotriva sentinței instanței de fond în termen a declarat cerere de recurs inculpata Berliba Aleksandra *****, prin care a solicitat casarea parțială a sentinței

contestate în latura civilă și pronunțarea unei noi hotărâri privind micșorarea prejudiciului moral până la 50000 lei.

În motivarea recursului s-a invocat că, aprecierea prejudiciului moral se face în funcție de circumstanțele cauzei, unde este necesar să se ia în considerație valoarea nepatrimonială lezată, însemnătatea pe care o are această valoare pentru persoana vătămata.

Un alt criteriu constă în durata menținerii consecințelor vătămărilor, adică durata prejudiciului, deoarece urmările pot fi temporare, trecătoare sau permanente. Durata menținerii consecințelor este un criteriu de apreciere a prejudiciului distinct de criteriul importanței.

Un alt criteriu este criteriul intensității durerilor fizice și psihice. Aceasta depinde de valoarea lezată. Cuantumul prejudiciului moral cauzat victimei urmează a fi apreciat de către instanța de judecată după intima convingere, care se întemeiază pe examinarea tuturor probelor în ansamblu și în funcție de circumstanțele cauzei.

Astfel, reieșind din prevederile procesual-penale care reglementează acțiunea civila în cadrul procesului penal, instanța de judecată trebuie să se pronunțe referitor la cuantumul prejudiciului moral (în cazul în care este o asemenea cerință).

La stabilirea cuantumului prejudiciului moral instanța urmează să verifice dacă cuantumul prejudiciului moral este în coraport echitabil cu următoarele circumstanțe: nivelul (gradul) suportării de către partea vătămată a suferințelor fizice; vârsta părții vătămate, care, în mod incontestabil, amplifică suferințele morale a părții vătămate; capacitatea făptuitorului de a recupera prejudiciul moral; condițiile socio-economice a societății unde locuiește partea vătămată; aplicarea uniformă a cuantumului prejudiciului moral în cazuri comparabile.

Respectiv, fiecare persoană care pretinde că a suferit este în drept să-și estimeze prejudiciul moral suferit, dar numai instanța de judecată este împuternicită prin lege să determine mărimea prejudiciului moral prin echivalent bănesc, conducându-se de noțiunea reparării rezonabile, de personalitatea părții vătămate, de circumstanțele cazului concret.

Desigur este evident faptul că în rezultatul infracțiunii comise de către inculpată părții vătămate i-au fost cauzate suferințe morale, incomodități fiziologice și traume fizice, or, acesta ca consecința a accidentului rutier a suferit intervenții chirurgicale, care au lăsat amprente.

În asemenea circumstanțe, admiterea parțială a cerinței părții vătămate și de încasare a prejudiciului moral în mărime de 50000 lei va fi o recompensă echitabilă și rezonabilă, întrucât gravitatea suferințelor suportate de partea vătămată în circumstanțele descrise atât fizice, cât și psihice sunt echivalente mărimii propuse.

Concomitent, sentința Judecătoriei Edineț sediul Central din 14 mai 2024 a fost contestată cu recurs și de către partea vătămată *****, prin care a solicitat casarea sentinței și remiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond, în alt complet de judecată.

În susținerea poziției respective s-a invocat că, conform art. 76 Cod penal, ca circumstanță ce atenuează răspunderea inculpatei Berliba Aleksandra ***** instanța a reținut căința sinceră, însă nu este de acord că aceasta, deoarece inculpata nu s-a căit sincer, or, în instanță a declarat că nu își va vinde un rinichi pentru a-l trata pe el.

Astfel, în pofida faptului că Berliba Aleksandra ***** a recunoscut vina pentru faptele indicate în rechizitoriu, vinovăția acesteia în comiterea infracțiunii incriminate se dovedește și prin cumulul de probe administrate în cadrul efectuării acțiunilor de urmărire penală, acceptate și recunoscute de inculpată.

Prin urmare, consideră că instanța de judecată i-a aplicat o pedeapsă blândă, or, recunoașterea vinovăției nu poate fi considerată ca o circumstanță atenuantă, ci încercarea inculpatei de a evita aplicarea unei pedepse mai aspre.

La fel, instanța nu a luat în considerație faptul că de la săvârșirea infracțiunii - 18 septembrie 2023, pînă la emiterea sentinței inculpata nu a încercat de a-i restitui prejudiciul cauzat familiei părții vătămate, nu s-a apropiat nici pentru a-și exprima regretul față de fapta săvârșită de către ultima.

Subsecvent, a indicat că la moment el continue tratamentul, însă inculpata nu i-a acordat nici un suport financiar, ceea ce arată la indiferența ei și nicidecum căința sinceră.

Mai mult ca atât, instanța nu a ținut cont de obiectul infracțiunii săvârșite de inculpată, și anume la relațiile sociale cu privire la siguranța traficului rutier și sănătatea persoanei.

În aserțiunea dată, consideră că față de inculpată nu poate fi aplicată o pedeapsă mai blândă decât privarea de libertate pe un termen de 3 ani, deoarece aceasta nu a achitat, dar nici nu a încercat sa achite prejudiciul cauzat.

Argumentele părților:

În temeiul art. 447 alin. (2) Cod de procedură penală, respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă părțile nu au făcut uz de dreptul lor procedural și nu au prezentat referință, fapt ce nu împiedică instanței examinarea recursului în baza probelor anexate la dosar.

Aprecierea instanței de recurs:

Cercetând materialele cauzei penale în raport cu argumentele invocate, verificând legalitatea și temeinicia sentinței în baza materialelor dosarului,

Colegiul penal ajunge la concluzia de a respinge ca fiind nefondate recursul inculpatei Berliba Aleksandra ***** și recursul părții vătămate *****, păstrând fără modificări sentința contestată, reieșind din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 437 alin. (1) pct. 1^4) Cod de procedură penală, pot fi atacate cu recurs sentințele pronunțate în procedura pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Potrivit art. 364^1 alin. (10) și (11) Cod de procedură penală, sentința adoptată în condițiile prezentului articol poate fi atacată cu recurs, invocându-se doar erorile procesuale şi măsura de pedeapsă stabilită. Partea vătămată poate ataca cu recurs sentința, invocând doar erorile procesuale.

Recursul se judecă de către instanța ierarhic superioară în conformitate cu prevederile art.447 şi 448.

Conform art. 448 Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs. Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în recurs.

Potrivit art.449 alin. (1) pct.1) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat.

În fortificarea acestei soluții Colegiul reține că, prezenta cauză a fost judecată de către instanța de fond în temeiul art.364^1 CPP, adică în baza probelor administrate la faza urmăririi penale, acceptate de către inculpată în corespundere cu alin.(3) a normei vizate prin cererea depusă până la începerea cercetării judecătorești, potrivit căreia ea a recunoscut în totalitate faptele indicate în rechizitoriu.

Respectiv, chestionând-o pe inculpată sub jurământ în ce privește recunoașterea bazei probante administrate pe caz și a faptelor reținute în rechizitoriu, instanța în corespundere cu art.364^1 alin. (4) CPP prin încheiere protocolară i-a admis cererea pe motiv că din probele administrate rezultă că faptele sunt stabilite, iar în cauză sunt suficiente date cu privire la personalitatea sa, ce ar permite stabilirea corectă a pedepsei penale, după care a recurs la interogarea inculpatei potrivit regulilor de audiere a martorului, efectuând cercetarea nemijlocită a bazei probante administrate pe caz, cu expunerea ei detaliată în conținutul procesului-verbal al ședinței de judecată și în sentința adoptată.

Atât la faza urmăririi penale, cât și în instanța de fond inculpata Berliba Aleksandra ***** a recunoscut faptele săvârșite, depunând sub jurământ declarații consecvente referitor la cele comise, acestea coroborând întru tot cu restul probelor administrate pe caz.

Colegiul penal constată că, instanța de fond a stabilit corect starea de fapt și de drept, ce corespunde probelor din dosar, care au fost apreciate corect, încadrând

just acțiunile inculpatei Berliba Aleksandra ***** în baza dispozițiilor art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal al RM.

Concluzia descrisă se confirmă prin probe pertinente și concludente care au fost cercetate de instanța de fond și care în ansamblul lor, din punctul de vedere al coroborării, dovedesc cu certitudine vinovăția inculpatei de săvârșirea infracțiunii incriminate.

Colegiul consideră că instanța de fond a adoptat o sentință legală şi întemeiată, apreciind fiecare probă din punctul de vedere al pertinenței, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punctul de vedere al coroborării lor, în conformitate cu prevederile art.101 CPP.

La fel, Colegiul penal reține că sentința corespunde prevederilor art.384, art. 389, art. 364[1] Cod de procedură penală, conține probe de vinovăție acceptate de inculpată și sub acest aspect sentința nici nu se contestă.

De asemenea, sentința nu a fost contestată nici în partea calificării faptelor inculpatei și nici Colegiul penal nu a stabilit careva motive de a interveni în ea în ce privește aspectul încadrării acțiunilor inculpatei, apreciind-o ca fiind legală, adoptată cu respectarea dispozițiilor procesual-penale privind administrarea probelor.

Potrivit texturilor recursurilor înaintate, rezultă că inculpata Berliba Aleksandra ***** este de acord cu starea de fapt stabilită de instanța de fond, încadrarea juridică a acțiunilor sale, precum și individualizarea pedepsei, însă nu este de acord cu sentința în latura civilă, iar partea vătămată ***** și-a manifestat dezacordul cu sentința contestată în latura pedepsei penale, considerând că pedeapsa stabilită inculpatei cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal este una prea blândă, care nu corespunde cu gravitatea infracțiunii săvârșite, cu consecințele survenite în rezultatul comiterii infracțiunii și nu este echitabilă în coraport cu valorile sociale lezate, acesteia urmându-i a fi stabilită pedeapsa sub formă de închisoare cu executare.

Din aceste considerente, instanța de recurs nu purcede la judecarea fondului cauzei, dar se v-a expune doar în partea stabilirii și individualizării pedepsei aplicate inculpatei Berliba Aleksandra *****, precum și va verifica legalitatea sentinței în latura admiterii acțiunii civile.

În acest sens, Colegiul penal reține că instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și de drept, vinovăția inculpatei, care a fost dovedită cu certitudine și fără echivoc, apreciind faptele săvârșite de aceasta, încadrarea juridică corespunzătoare materialului probator administrat. Cercetarea judecătorească s-a efectuat cu respectarea dispozițiilor procesual-penale privind administrarea probelor.

Argumentele expuse de instanța de fond și motivele din sentință, pentru a evita repetări inutile, instanța de recurs le însușește, fapt ce vine în corespundere cu

jurisprudența CEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în *Cauza Albert vs. România din 16.02.2010* statuează că, art. 6 par. 1 din Convenție, deși obligă instanța să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument *(Van de Hurk vs. Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61),* cu toate acestea procesul echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Astfel, instanța de fond a dat o apreciere corectă probelor și circumstanțelor cauzei penale, examinând probele administrate din punctul de vedere a utilității și veridicității lor, sub toate aspectele, complet și în mod obiectiv, călăuzindu-se de Lege, încadrând just acțiunile inculpatei Berliba Aleksandra ***** conform art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal al RM – încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență vătămarea gravă a sănătății unei persoane.

În continuare, reieșind din limitele recursurilor înaintate Colegiul penal, verificând chestiunea individualizării pedepsei penale în privința inculpatei, a constatat că instanța de fond a acordat deplină eficiență prevederilor art. art. 6, 7, 61, 75 Cod penal, respectiv, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celei vinovate, de circumstanțele care atenuează ori agravează răspunderea penală, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatei, precum și de condițiile de viață ale familiei acesteia, motiv din care recursul părții vătămate ***** urmează a fi respins ca nefondat.

În conformitate cu prevederile art.7 alin. (1) Cod penal, la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul şi gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat şi de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea penală.

Potrivit art. 61 alin.(1) Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală şi un mijloc de corectare şi reeducare a condamnatului ce se aplică de instanțele de judecată, în numele legii, persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri şi restricţii drepturilor lor.

Potrivit alin. (2) al aceleiași dispoziții legale, pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum şi prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cît şi a altor persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferinţe fizice şi nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Potrivit art. 75 alin. (1) din Codul penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod şi în strictă conformitate cu dispozițiile Părţii generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei şi termenului pedepsei, instanța de judecată ţine cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de

persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării şi reeducării vinovatului, precum şi de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Potrivit alin. (2) al aceleiași dispoziții legale, o pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

Mai mult, urmează a fi reținut că din dispozițiile art. 75 alin.(1) Cod penal se desprind trei criterii generale cu valoare de principiu, și anume: pedeapsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală şi individualizată.

Ca urmare, pedeapsa penală este echitabilă atunci cînd este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului şi prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum şi de alte persoane.

Legalitatea pedepsei impune instanței obligația de a stabili pedeapsa în limitele fixate în Partea Specială şi în strictă conformitate cu dispozițiile Părții Generale a Codului penal al RM.

Individualizarea pedepsei constă în obligația instanței de a stabili măsura pedepsei concrete infractorului, necesară şi suficientă pentru realizarea scopurilor legii penale şi pedepsei penale.

După această clarificare instanța accentuează că, pedeapsa aplicată inculpatului trebuie să fie capabilă să restabilească echitatea socială şi să realizeze scopurile legii penale şi pedepsei penale, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal şi stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

Limitele termenelor de pedeapsă prevăzute în partea specială sunt determinate de încadrarea juridică a faptei şi reflectă gravitatea infracțiunii săvârșite. Gravitatea acesteia constă în modul şi mijloacele de săvârșire a faptei, de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmările produse sau care s-ar fi putut produce.

Cuantumul pedepsei, în afară de gravitatea infracțiunii săvârșite, se stabilește având în vedere persoana celui vinovat, care include date privind gradul de dezvoltare psihică, situația materială, familială sau socială, prezența sau lipsa antecedentelor penale, comportamentul inculpatului până sau după săvârșirea infracțiunii, deci este vorba de personalitatea infractorului.

Pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizate în așa fel încât inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale şi evitarea în viitor a săvârșirii unor fapte similare.

În acest sens, Colegiul penal constată că instanța de fond a aplicat inculpatei Berliba Aleksandra ***** pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin.

(3) lit. a) Cod penal pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, iar potrivit prevederilor art. 90 Cod penal, a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii pe un termen de probă de 3 ani, învederând personalitatea ultimei, care a comis pentru prima dată o infracțiune din imprudență, și-a recunoscut vina și s-a căit de cele comise, este căsătorită, are la întreținere doi copii minori, la locul de trai se caracterizează pozitiv, și-a manifestat intenția de a repara prejudiciul cauzat părții vătămate, iar suspendarea condiționată a executării pedepsei ar permite realizarea mai eficientă a scopurilor pedepsei.

Așa dar, instanța de fond corect a conchis că o pedeapsă cu închisoare cu suspendarea condiționată a executării pedepsei este echitabilă la caz, care va atinge scopul legii penale de restabilire a echității sociale, de corectare a inculpatei, precum şi de prevenire a săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea inculpatei, cât şi a altor persoane.

În această ordine de idei, Colegiul penal notează că aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, adică suspendarea condiționată a executării pedepsei, nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită condamnaților prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de ei este un incident în viața acestora.

În același rând, Colegiul penal remarcă că în textul art. 90 alin. (1) Cod penal lexemul „poate” oferă posibilitatea şi nu obligația instanței de judecată de a aplica prevederile acestei norme. Îndeplinirea condiţiilor de lege poate fi aplicată sau exclusă la orice etapă a procesului penal, pentru înlăturarea erorii admise la etapa anterioară.

În cadrul instituției suspendării condiționate a executării pedepsei instanța, după ce realizează individualizarea pedepsei prin determinarea concretă a acesteia în baza criteriilor generale de individualizare, completează acest rezultat printr-un act de individualizare a executării pedepsei.

Suspendarea condiționată este o măsură de individualizare a executării pedepsei numite de către instanţele de judecată prin hotărâre de condamnare de a suspenda pe o perioadă anumită executarea pedepsei aplicate, dacă sunt îndeplinite anumite condiţii.

Condițiile privind acordarea suspendării condiționate a executării pedepsei prevăzute de art. 90 Cod penal se referă la: pedeapsa aplicată şi natura infracțiunii; circumstanțele cauzei şi persoana infractorului; aprecierea instanței că scopul poate fi atins şi fără executarea acesteia.

La rândul său, Colegiul penal constată că la individualizarea pedepsei penale stabilite inculpatei în prezenta speță instanța de fond a pus accentul și pe personalitatea persoanei vinovate, învederând și celelalte criterii de individualizare a pedepsei penale, cum ar fi gravitatea infracțiunii săvârșite, influența pedepsei asupra corectării şi reeducării vinovatei.

În circumstanțele descrise supra, Colegiul penal este solidar cu poziția primei instanțe precum că nu este rațional ca inculpata Berliba Aleksandra ***** să ispășească real pedeapsa cu închisoare, or, pericolul de a fi anulată suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare, în cazul încălcării condițiilor termenului de probă, va îndrepta comportamentul inculpatei la corectare, la respectarea ordinii stabilite în societate, precum și la respectarea legilor.

În susținerea poziției respective, instanța de recurs învederează că potrivit Rezoluției Consiliului Europei nr. 65/1 şi Recomandării Consiliului Europei nr. (99)/22, unde s-a invocat „principiul proporționalității", textele evocate consacrând ideea potrivit căreia sancțiunea cu închisoarea constituie ultimul resort din punct de vedere al corecției penale.

Totodată, Consiliul Europei impune stabilirea: „unui set corespunzător de sancțiuni şi măsuri comunitare, posibil gradate în funcție de severitate; procurorii şi judecătorii trebuie determinați să le folosească cât mai mult posibil".

Astfel, executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice şi nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate. Or, conform Regulii nr. 6 din Recomandarea NR. R (92) 16 a Comitetului de miniștri către statele membre referitoare la regulile europene asupra sancțiunilor aplicate în comunitate *(adoptată de Comitetul de Miniştri în 19 octombrie 1992, cu ocazia celei de a 482-a reuniune a Delegațiilor de Miniştri),* natura şi durata sancțiunilor şi măsurilor aplicate în comunitate trebuie de asemenea să fie proporțională cu gravitatea infracțiunii pentru care un delicvent a fost condamnat sau o persoană este inculpată, decât să se țină seama de situația personală.

În concluzie, Colegiul penal apreciază că în prezenta cauză personalitatea inculpatei prezintă garanțiile unei conduite ce permite instanței de judecată de a da dovadă de clemență și de a acorda acesteia posibilitatea de a păși pe calea corectării şi reeducării și de a trage concluziile necesare și de a demonstra că infracțiunea comisă este un incident în viața sa. Or, corectarea inculpatei, ca scop al pedepsei penale, presupune conștientizarea de către infractoare a celor săvârșite şi reîntoarcerea, reîncadrarea ei în activitatea societății. Ea trebuie convinsă că respectarea legii penale este o necesitate şi că numai prin respectarea legii ea va putea evita aplicarea şi executarea altor pedepse.

Tot în acest sens, Colegiul penal notează că pe durata perioadei de probațiune și situația în care aceasta o va pune pe inculpată, care va fi obligată permanent să-și adapteze comportamentul la obligațiile impuse de către instanță, reeducarea inculpatei va fi mai efectivă, iar scopul prevenției speciale și inclusiv al celei generale va fi atins în condițiile suspendării condiționate a executării pedepsei.

În acest sens, Colegiul judiciar menționează că scopul pedepsei penale nu este ca aceasta să fie retributivă, intimidatoare sau vindicativă, în sens că pedeapsa nu trebuie privită ca „prețul" pe care trebuie să-l plătească persoana pentru fapta

prejudiciabilă, ci trebuie să reflecte un echilibru între gravitatea faptei prejudiciabile şi urmările ei, prin excluderea caracterului vindicativ al pedepsei, urmărindu-se ca statul să nu urmărească răzbunarea, ce ar genera altă răzbunare, prin încălcarea dreptului, ci realizarea dreptății, inclusiv prin prisma principiilor proporționalității şi cel al echității lor.

În circumstanțele date, instanța de recurs consideră că în speță instanța de fond a respectat cerințele de motivare referitor la procedura executării pedepsei de către inculpată, precum şi a luat în considerație atitudinea acesteia față de consecințele survenite, ținând cont de personalitatea acesteia și gravitatea faptei comise.

Distinct, în limitele recursului înaintat de către inculpata Berliba Aleksandra *****, Colegiul penal constată temeinicia soluției instanței inferioare în partea încasării din contul inculpatei Berliba Aleksandra ***** în beneficiul părții vătămate ***** a prejudiciului moral în mărime de 100000 lei.

În fortificarea acestui deziderat, Colegiul penal menționează că potrivit art. 2036 alin. (1) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri.

Conform art. 2037 alin. (1) Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul şi gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța judecătorească, luând în considerație circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul (locul, timpul, vârsta etc.), precum şi statutul social al persoanei vătămate. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența şi întinderea prejudiciului patrimonial.

Prin urmare, odată cu stabilirea vinovăției lui Berliba Aleksandra ***** în comiterea unei fapte ilicite în raport cu partea vătămată *****, părții vătămate în mod inevitabil i-a fost cauzat un prejudiciu moral, manifestat prin dureri fizice, suferințele morale, starea de stres şi frustrare, ceea ce acordă dreptul acestuia de a pretinde recuperarea prejudiciului moral.

Corespunzător, instanța de recurs evidențiază că fiecare persoană care pretinde că a suferit este în drept să-şi estimeze prejudiciul moral suferit, dar numai instanța de judecată este împuternicită prin lege să determine mărimea prejudiciului moral prin echivalent bănesc, conducându-se de noțiunea reparării rezonabile, de personalitatea părții vătămate, de circumstanțele cazului concret.

Astfel, caracterul şi gravitatea suferinţelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Totodată, pe lângă gravitatea prejudiciului moral ce trebuie luată în seamă pentru stabilirea despăgubirii, trebuie să se analizeze și un al doilea criteriu, cel al echității. Or, dacă gravitatea prejudiciului moral este mare, și despăgubirea ce trebuie acordată trebuie să fie una substanțială. Despăgubirea trebuie să fie una justă, rațională, echitabilă, adică în așa fel stabilită încât să asigure efectiv o compensație suficientă, dar nu exagerată, a prejudiciului moral suferit.

În acest sens, Colegiul penal remarcă că Curtea Europeană a Drepturilor Omului a făcut o serie de aprecieri notabile în ceea ce privește proba prejudiciului moral, constatând în repetate rânduri că proba faptei ilicite este suficientă, urmând ca prejudiciul şi raportul de cauzalitate să fie prezumate, instanțele urmând să deducă producerea prejudiciului moral din simpla existență a faptei ilicite de natură să producă un asemenea prejudiciu şi a împrejurărilor în care a fost săvârşită, soluția fiind determinată de caracterul subiectiv, intern al prejudiciului moral, proba sa directă fiind practic imposibilă *(cauza A. împotriva Norvegiei, nr. 28070/06, 9 aprilie 2009)*.

Mai mult, în cauzele *Danev împotriva Bulgariei şi Iovtchev împotriva Bulgariei* Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut în esență încălcarea Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, după ce a considerat că abordarea formalistă a instanţelor naţionale, care atribuiseră reclamantului obligaţia de a dovedi existenţa unui prejudiciu moral cauzat de fapta ilegală prin dovezi susceptibile să confirme manifestări externe ale suferinţelor lui fizice sau psihologice, avuseseră ca rezultat privarea reclamantului de despăgubirea pe care ar fi trebuit să o obțină.

În acest sens, Colegiul penal reține că în cadrul cercetării judecătorești s-a stabilit cu certitudine că partea civilă ***** a avut de suportat un prejudiciu de natură morală ca urmare a acțiunilor ilegale ale lui Berliba Aleksandra *****, or, prin raportul de constatare nr. 202319D0197 din 20 septembrie 2023, la examinarea lui ***** s-a constatat fractură cu deplasare 1/3 inferioare a femurului stâng, fractura pilonului tibial stâng, care se califică ca vătămare gravă a integrității corporale sau sănătății, ceea ce în mod inevitabil a cauzat suferințe fizice și psihice continue, iar sechelele cauzate își vor lăsa amprenta pe întreg restul vieții.

Din aceste considerente, Colegiul penal conchide că suma în mărime de

100000 lei acordată părții vătămate ***** cu titlu de despăgubire morală pentru suferințele fizice și psihice suportate, precum și pe cele care urmează a mai fi suportate ținând cont de gradul leziunilor cauzate, este una echitabilă și justificată, constituind o satisfacție echitabilă pentru suferințele pe care le-a îndurat sau eventual mai trebuie să le îndure, fără a fi stabilite careva circumstanțe în vederea reducerii sumei dispuse spre încasare pînă la cuantumul solicitat de către inculpata Berliba Aleksandra *****.

Finalmente, ținând cont de efectul devolutiv al recursului și limitele acestuia, Colegiul penal concluzionează și asupra temeiniciei soluției primei instanțe în latura recuperării cheltuielilor judiciare, a cheltuielilor de asistență juridică, admiterii în principiu a cerinței de reparare a prejudiciului material, cît și în latura soluționării soartei corpurilor delicte, or, în această parte sentință nu a fost contestată.

Generalizând aspectele invocate, Colegiul penal ajunge la concluzia privind respingerea recursului părții vătămate ***** și a recursului inculpatei Berliba Aleksandra ***** declarate împotriva sentinței Judecătoriei Edineț sediul Central din 14 mai 2024 ca fiind nefondate, cu menținerea fără modificări a sentinței contestate.

În conformitate cu prevederile art.449 alin.(1) pct. (1) lit. a) Cod de procedură penală la RM, Colegiul penal,-

D E C I D E:

Recursul inculpatei Berliba Aleksandra ***** și recursul părții vătămate ***** declarate împotriva sentinței Judecătoriei Edineț sediul Central din 14 mai 2024 adoptate în cauza penală în privința lui Berliba Aleksandra ***** se resping ca nefondate, cu menținerea respectivei sentințe fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul: Ghenadie Liulca

Judecătorii: Viorel Pușcaș

Oleg Moraru